

підвищення мотивації навчальної діяльності при підготовці майбутніх слюсарів з ремонту автомобілів у ПТНЗ й активізації їх самостійної роботи, що є

важливою передумовою відродження складних виробничих завдань сучасної України.

Література:

1. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За ред. Кремени В.Г. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2004. – 384 с.
2. Кудрявцева В. Ф. Методи інтерактивної роботи [Текст] / Інтерактивне навчання: досвід впровадження. – Херсон : «Олді-Плюс», 2000. – С. 35-38.
3. Минаков А. П. О творческом методе преподавания / А. П. Минаков. // Вестник высшей школы. – 1945. – № 5. – С. 19-22.
4. Трохимова Н. К. Самообразование и творческое развитие личности будущего специалиста / Н. К. Трохимова, Е. И. Яремина // Педагогика. – 2009. – №2. – С. 42-47.

УДК 377.112.4:004

С.В. Масліч, м. Київ, Україна / S. Maslich, Kyiv, Ukraine
e-mail: smaslich@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ АГЕНТІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ: ПРОБЛЕМНИЙ АНАЛІЗ

Анотація. У статті розглянуто значення інформаційно-аналітичних умінь у професійній діяльності майбутніх агентів з організації туризму. Здійснено проблемний аналіз освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутніх агентів з організації туризму та виявлено необхідність здійснення ними інформаційно-аналітичної діяльності в процесі виконання професійних обов'язків. Зазначено, що фахівці туристичної галузі повинні мати чітко сформовані риси інформаційно-аналітичної компетентності, яка є складовою їх професійної компетентності.

Автором здійснено аналіз освітньо-професійної програми підготовки кваліфікованих робітників туристичної галузі, на основі якого зроблено висновок, що проблемі формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх агентів з організації туризму приділяється не достатньо уваги. Висвітлено актуальність використання інноваційних форм навчання у ПТНЗ для забезпечення підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі відповідно до вимог сучасного ринку праці. Розглянуто організацію навчальної діяльності учнів при викладанні предметів «Інформатика», «Інформаційні технології» та «Інформаційні технології в туризмі». Окреслено напрями подальшого наукового пошуку у розв'язанні проблеми підвищення якості підготовки майбутніх агентів з організації туризму, запропоновано методичні рекомендації з проведення уроків теоретичного та виробничого навчання з професії «Агент з організації туризму».

Ключові слова: туристична галузь, агенти з організації туризму, інформаційно-аналітична діяльність, інформаційно-аналітичні уміння, професійна компетентність, інформація, інформаційно-аналітична компетентність, інформаційні технології, освітньо-кваліфікаційна характеристика.

Problem analysis of informational and analytical skills formation of future travel agents

Annotation. The article examines the importance of informational and analytical skills for the profession of travel agent. As a result of educationally-qualifying characteristics analysis, the need for informational and analytical activity in their profession is identified. It is noted that travel industry specialists should have distinctive features of informational and analytical competence, which is also an integral part of their professionalism.

The author analyzed the educational and professional training programs for skilled workers of the travel industry and concluded that the problem of formation informational and analytical competence of travel agents is not paid enough attention to. The urgent use of innovative forms of education in vocational schools, its importance for future professionals of the travel industry with the requirements of modern tourism market is also determined in the article. The author also touches upon the problem of the educational process at the lessons of Informatics, Information technology and Information technology in tourism, outlines further directions to improve the training quality of travel agents and makes recommendations for their theoretical and industrial training.

Key words: travel industry, travel agents, informational and analytical activity, informational and analytical skills, professional competence, information, informational and analytical competence, Information technology, educationally-qualifying characteristics.

Постановка проблеми. Туристична галузь є однією з провідних ланок сучасної економіки. Незважаючи на сезонність туристичних послуг, кількість фірм, які надають такі послуги, постійно збільшується. Без спеціальної підготовки працювати у

туристичному бізнесі неможливо, тому вимоги до освітньої кваліфікації фахівців сфери туризму досить високі.

На сьогоднішній день світова система підготовки працівників туристичної галузі вступила в

епоху впровадження Internet-технологій та цілеспрямованого використання інформаційно-комунікаційних технологій. Проникнення інформаційних технологій в усі складові туристичної галузі дає можливість використовувати Internet як засіб залучення клієнтів до туристичних послуг та створювати зворотний зв'язок з клієнтом (поштові скриньки, Skype, соціальні мережі).

Однак, система підготовки фахівців сфери туризму часто не відповідає вимогам часу, якість підготовки робітничих кадрів є низькою, а програма підготовки спеціалістів не є узгодженою з потребами ринку праці. Випускники професійно-технічних навчальних закладів туристичного профілю здебільшого не підготовлені до роботи у практичних умовах туристичного бізнесу. Насамперед, вони мають досконалу теоретичну підготовку, але є відірваними від реалій туристичного ринку, мають слабе уявлення про його структуру.

Аналіз попередніх досліджень. Питання розвитку туризму у своїх працях розглядали Л. Агафонова, В. Азар, Л. Дядечко, І. Зорін, Т. Каверін, В. Квартальнов.

Світовий досвід підготовки фахівців туристичної галузі вивчали Н. Александрова, Т. Дікінсон, Т. Кудрявцева, Т. Люцей, Е. Мошняга.

Питаннями підготовки вітчизняних фахівців туристичної галузі займалися В. Банько, В. Гончаров, В. Двоєзерська, Л. Донченко, В. Дубницький, Л. Забуранна, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, С. Сисоєва, М. Скрипник, В. Федорченко, Л. Федулова, Н. Фоменко, Г. Цехмістрова, В. Цибух, Г. Щука.

Досвід підготовки майбутніх агентів з організації туризму у ПТНЗ вивчали Л. Грибова, Л. Гусечко, Л. Козак, Н. Мартинова, В. Лозовецька, Л. Паламарчук, О. Оліферчук, Л. Хомич.

Питаннями формування та розвитку інформаційно-аналітичної компетентності займалися Н. Величко, Л. Петренко, І. Савченко, В. Свистун, В. Ягупов.

Разом з тим, проблема формування інформаційно-аналітичних умінь майбутніх агентів з організації туризму у ПТНЗ залишається недостатньо висвітленою.

Мета статті: визначити особливості формування інформаційно-аналітичних умінь майбутніх агентів з організації туризму у ПТНЗ.

Виклад основного матеріалу. Стан розвитку сучасного суспільства характеризується зростаючою роллю інформаційних технологій. На сьогоднішній день важко уявити будь-яку сферу діяльності, яка б не була пов'язана з опрацюванням великих обсягів інформації. Комп'ютерна техніка, мультимедійні засоби, цифрові носії інформації, інформаційно-пошукові системи є необхідним інструментом у професійній діяльності фахівців виробничої галузі та сфери послуг. Тому підготовка кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних

зкладах повинна бути спрямованою на формування фахової компетентності у сфері інформаційних технологій. Не є винятком у цьому плані і туристична галузь. Проте, на жаль, швидкі темпи інформатизації суспільства породжують низку суперечностей між кваліфікаційними вимогами до випускників та рівнем їхньої підготовки. Досліджуючи питання формування професійної компетентності майбутніх працівників сфери туризму у професійно-технічних навчальних закладах засобами інформаційних технологій, Р. Брик виділяє ряд суперечностей, зокрема між:

– «новою структурою народного господарства, зумовленою інформатизацією суспільства, і рівнем інформаційної компетентності працівників сфери туризму;

– зростанням вимог до професійної компетентності сучасного працівника сфери туризму та недостатнім рівнем підготовки до використання засобів інформаційних технологій у професійно-технічних навчальних закладах цього профілю» [1].

Виокремимо з Державного стандарту професійно-технічної освіти за професії «Агент з організації туризму» знання та уміння, пов'язані з опрацюванням інформації засобами комп'ютерних технологій. Відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутній агент з організації туризму повинен:

– виконувати роботи, пов'язані з реалізацією комплексу туристичних послуг;

– вивчати вітчизняний та зарубіжний ринки туристичних послуг, характеристики обертів туристичної індустрії, робити аналіз змісту, вартості, особливостей послуг готелів, музеїв, транспортних підприємств;

– брати участь у розробці внутрішніх та міжнародних маршрутів;

– самостійно здійснювати підготовку даних для складання кошторисів турів або екскурсій;

– виконувати рекламну діяльність;

– самостійно вести облік заявок і договорів на проведення турів або екскурсій і складати відповідні документи звітності;

– використовувати комп'ютерну та офісну техніку [2].

Як бачимо, професійна діяльність майбутніх агентів з організації туризму пов'язана зі знанням інформаційних технологій, аналітичним опрацюванням інформації, роботою з пакетами прикладних програм, а отже, професійна компетентність спеціалістів туристичної галузі вміщує інформаційну та аналітичну складову, на що вказують дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців.

Особливу роль інформаційних технологій у формуванні професійної компетентності фахівців туристичної індустрії відзначає у своїх дослідженнях О. Шпирня [5]. Науковець виділяє у структурі професійної компетентності базові, ключові і спеціальні компетенції (табл.1). Спираючись на

результати досліджень О. Шпирні, представимо структуру професійної компетентності в області інформаційних технологій майбутніх агентів з організації туризму.

Ми погоджуємося з дослідженнями вченого, і, у свою чергу, відносимо до базових компетенцій майбутніх агентів з організації туризму:

– уміння використовувати комп'ютерну та офісну техніку;

– **ключових:**

– брати участь у розробці внутрішніх та міжнародних маршрутів;

– самостійно здійснювати підготовку даних для складання кошторисів турів або екскурсій;

– **спеціальних:**

– виконувати рекламну діяльність;

– виконувати роботи, пов'язані з реалізацією комплексу туристичних послуг.

Аналогічним чином проаналізуємо дослідження С. Інюшкіної [3], яка серед компетенцій, що відносяться до професійної діяльності фахівців туристичної галузі, виділяє компетенції пізнавально-аналітичної діяльності та компетенції інформаційних технологій в туризмі (табл. 2).

Таблиця 1

Структура професійної компетентності фахівців туристичної індустрії в області інформаційних технологій

Компетенції	Характеристика діяльності
Базові	Набір тексту, його редагування і виведення на друк, найпростіші розрахунки і т.д.
Ключові	Робота в локальній мережі, створення заявки, розрахунок вартості пакета туристичних послуг, використання систем управління базами даних, пошук пропозицій в Internet, створення презентацій, робота з електронною поштою і т.д.
Спеціальні	Використання спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації всіх бізнес-процесів компанії, розробка рекламних кампаній в Internet, здатність створення та управління web-сайтом і т.д.

Таблиця 2

Структура професійної діяльності фахівців туристичної галузі (менеджерів туризму)

Компетенції	Характеристика діяльності
Компетенції пізнавально-аналітичної діяльності	Вміння виявляти і вирішувати проблемні ситуації, досліджувати ринок, виявляти конкурентів, конкурентні переваги, слабкі і сильні сторони підприємства, цільову аудиторію, визначати приналежність споживача до сегменту ринку, підбирати ділових партнерів
Компетенції інформаційних технологій в туризмі	Вміння опрацьовувати інформацію за допомогою комп'ютера, знання спеціалізованих комп'ютерних програм у сфері туризму: систем бронювання (глобальних, національних), програм автоматизації туристського офісу, систем пошуку турів, володіння Інтернетом і мультимедійними технологіями.

Виходячи з вищезазначеного, уміння майбутніх агентів з організації туризму використовувати комп'ютерну та офісну техніку, брати участь у розробці внутрішніх та міжнародних маршрутів, самостійно здійснювати підготовку даних для складання кошторисів турів або екскурсій, виконувати рекламну діяльність, а також роботи, пов'язані з реалізацією комплексу туристичних послуг ми віднесемо до компетенцій пізнавально-аналітичної діяльності, а уміння вивчати вітчизняний та зарубіжний ринки туристичних послуг, характеристики обертів туристичної індустрії, робити аналіз змісту, вартості, особливостей послуг готелів, музеїв, транспортних підприємств, у свою чергу, – до компетенцій інформаційних технологій в туризмі.

Наведені вище факти дають підставу стверджувати, що складовою професійної компетентності майбутніх агентів з організації туризму є інформаційно-аналітична компетентність, яку В. Фомін визначає як структурну складову професійної компетентності, що визначається готовністю до ефективного розв'язання професійних завдань в умовах неповної інформації [4, с. 7].

Як бачимо, навчальні програми з професії «Агент з організації» повинні бути спрямовані на формування у майбутніх випускників навиків інформаційно-аналітичної діяльності. Безсумнівно, особливу роль в оволодінні методами опрацювання інформації відіграють предмети «Інформатика», «Інформаційні технології» та «Інформаційні технології в туризмі». Проте зміст навчальних програм з даних дисциплін і кількість відведених годин на їх вивчення не в повній мірі забезпечують кінцеву мету професійної освіти – підготовку висококваліфікованих фахівців, які б відповідали вимогам сучасного ринку праці, серед яких: знання інформаційних технологій та аналітичне опрацювання інформації. До прикладу, аналіз змісту навчальних програм з професії «Агент з організації туризму» показав, що лише 12 % загальної кількості годин предметів загальнопрофесійної і професійно-теоретичної підготовки спрямовано на оволодіння учнями навиків роботи з комп'ютерними технологіями, а предмет «Інформатика» взагалі не передбачає професійну орієнтацію курсу (за винятком самостійного підбору викладачами практично-орієнтованих завдань).

Тому на сьогоднішній день як для педагогічних працівників, так і учнів необхідні освітні ресурси, які б сприяли формуванню професійних навичок, у тому числі, навичок інформаційно-аналітичної діяльності. Ефективним засобом організації навчальної діяльності у цьому напрямі є використання соціальних сервісів та соціальних мереж.

Зауважимо, що педагогічний колектив Вінницького вищого професійного училища сфери послуг бере активну участь у створенні єдиного освітнього інформаційного середовища. Викладачами та майстрами навчального закладу створюються сайти та блоги, які вміщують банки навчально-довідкової інформації, передбачають інтерактивне спілкування з учасниками навчально-виховного процесу. З метою відпрацювання навичок інформаційно-аналітичної діяльності майбутніх агентів з організації туризму у ДПТНЗ «Вінницьке вище професійне училище сфери послуг» функціонує віртуальна туристична агенція «Фата моргана». У рамках роботи віртуальної туристичної агенції викладачами, майстрами

виробничого навчання й учнями складаються туристичні маршрути та комплекси віртуальних екскурсій по Вінниці та Вінницькій області. Завдяки інтерактивному спілкуванню відбувається співпраця з вищими, загальноосвітніми, професійно-технічними та спеціальними навчальними закладами туристичного профілю, соціальними партнерами, з якими розробляються спільні проекти.

Висновки. Підсумовуючи вищенаведені факти, зазначимо, що інформаційно-аналітичні уміння є невід'ємною складовою професійної компетентності фахівців туристичної галузі. Проте навчальні програми з професії «Агент з організації туризму» не передбачають ефективного механізму формування навичок інформаційно-аналітичної діяльності. Тому організація навчального процесу вимагає пошуку та впровадження новітніх форм та методів удосконалення системи професійної підготовки в області інформаційних технологій майбутніх агентів з організації туризму.

Література:

1. Брик Р.С. Формування професійної компетентності майбутніх працівників сфери туризму в професійно-технічних навчальних закладах засобами інформаційних технологій: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Р. С. Брик – Київ : Б.в., 2011. – 22 с.
2. Державний стандарт професійно-технічної освіти з професії «Агент з організації туризму» – К.: , 2013.
3. Инюшкина С.И. Повышение квалификации менеджеров туризма в системе корпоративного обучения : дис. ... канд. пед. наук / С.И. Инюшкина – М., 2007. – 163 с.
4. Фомин В. И. Развитие содержания подготовки к информационно-аналитической деятельности на основе семиотического подхода: автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Фомин Владимир Ильич. М., 2009 – 51 с.
5. Шпырня О.В. Формирование профессиональной компетентности в области информационных технологий в процессе повышения квалификации специалистов туристической индустрии: дис. ... канд. пед. наук / О.В. Шпырня – Майкоп, 2007. – 168 с.

УДК 377.1

М.В. Мелько, м. Самбір, Україна / M. Melko, Sambir, Ukraine
e-mail: melkomarina84@gmail.com

ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КУХАРІВ-КОНДИТЕРІВ

Анотація. У статті розкривається сутність і зміст поняття «проектні технології». Проаналізовано сучасні інноваційні концепції навчання та освіти. Досліджено погляди науковців щодо понять: «проект – метод проектів – проектна технологія» і визначено, що результатом пошукової праці учнів є суттєво нові творчі продукти діяльності. Схематично відображено взаємодію елементів професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців. Зазначені можливості позанавчальної діяльності у процесі формування компетентного робітника. Запропоновані форми організації професійного навчання у позанавчальний час. Обґрунтовано актуальність застосування методу проектів у теоретично-практичній підготовці майбутніх фахівців кулінарної галузі. Виділено елементи професійної підготовки майбутніх кухарів-кондитерів та показано їх інтеграцію за допомогою проектних технологій. Також обґрунтоване значення позанавчальної діяльності у професійно-практичній підготовці сучасного висококваліфікованого робітника. Наведено алгоритм застосування проектних технологій у процесі теоретично-практичної підготовки на прикладі підготовки до тематичного позаурочного заходу.

Ключові слова: проект, метод проекту, проектна діяльність, проектні технології, кухар-кондитер, позаурочні заходи, професійна підготовка, професійно-технічний навчальний заклад.

Project technologies in the process of professional training, future pastry chefs

Annotation. The article reveals the essence and content of the concept of project technology. Analyzed modern innovative concept of training and education. Studied the views of scientists on the concepts of «project – a project method – technology project»